

نگاه

واشنگتن متحد هیچ‌کس نیست

پاتریک ساهاکیان

● **دیپلماسی ایرانی**: اقتصاد وابسته به صادرات مواد خام (نفت)، کشورهای جهان‌سوم را در شرایط وابستگی اقتصادی به بازار مصرف این کالاها قرار می‌دهد. این نوع وابستگی، مانع از توسعه اقتصادی، اجتماعی و سیاسی برای این رده کشورهاست.
باور به استقلال سیاسی برای رهبران این کشورها، توهمی بیش نیست و تصمیمات سیاسی این کشورها نیز تحت‌تاثیر سیاست رهبران بازار مصرف اتخاذ می‌شود. بر اساس نظرات گروه استناباور آمریکا، ایالات متحده به‌عنوان یک کشور استثنایی هرگز به عضویت اتحادها در نمی‌آید و در صورتی که لازم باشد و منافع ایالات متحده را تأمین کند، با آن اتحاد همکاری را شروع و پس از حصول منافع از آن خارج می‌شود. پس به راحتی می‌توان دریافت ایالات متحده را نمی‌توان متحد استراتژیک دائمی کشورهای منطقه، خصوصا عربستان دانست. اتحاد این کشور با کشورهای عربی منطقه صرفا همکاری به واسطه منافع اقتصادی است.نظام اقتصادی ایالات متحده، نظامی مبتنی‌بر لیبرالیسم است. تصمیمات سیاسی این کشور با در نظر گرفتن اولویت‌های اقتصادی اتخاذ می‌شود...شیوع ویروس کووید- ۱۹ و فراگیری آن زمینه ناپسامانی‌های اقتصادی را برای کشورها به ارمغان آورد. کشور دارنده بالاترین تراز تجاری دنیا نیز از این قاعده مستثنا نشد. در آمریکا، در کنار بی‌کاری، تعطیلی واحدهای تولیدی، کاهش درآمد‌های مالیاتی و ... کاهش ناگهانی قیمت نفت نیز تأثیر بسزایی در ناپسامانی اقتصاد این کشور داشت.تقاضای سناتور آمریکایی از ترامپ مبنی‌بر خارج‌کردن سخت‌افزارهای نظامی از عربستان در شرایطی که در روزهای گذشته دو اسکادران این کشور از منطقه غرب آسیا خارج شده‌اند، تأمین امنیت نظامی عربستان را برای رهبران این کشور با نگرانی مواجه کرده است. استقرار بخشی از سخت‌افزارها در خاک عربستان برای تأمین امنیت پالایشگاه نفتی آرامکوی این کشور است. این در حالی است که سال گذشته، نیروهای یمنی در پاسخ به تجاوزات نیروهای ائتلاف به سربردگی عربستان به خاک این کشور، خسارات سنگینی به این پالایشگاه وارد کرده بودند.رئیس‌جمهوری آمریکا که به انتلافش با عربستان پایبند است، اما اخیرا به صورت علنی سؤال کرده که آیا آمریکا باید امنیت نفت عربستان را تأمین کند درحالی‌که بیشتر نفت عربستان به چین و کشورهای آسیایی صادر می‌شود نه به اروپا و آمریکا. این رفتار ایالات متحده رنگ خطری برای عربستان تلقی می‌شود.امنیتی‌کردن، جانداختن بین‌الاذهانی تهدید وجودی با چنان برجستگی‌ای است که اثرات سیاسی اساسی داشته باشد. بسیاری از اندیشمندان این اقدام را سیاسی‌کردن می‌دانند. آمریکا با ایجاد تنش‌های منطقه‌ای سعی دارد شرایط را برای عربستان امنیتی جلوه دهد. اتخاذ تدابیری برای ایجاد زمینه‌های همکاری‌های منطقه‌ای و دوری از هرگونه تنش، می‌تواند کارگشای تأمین امنیت عربستان و راهی برای رهایی از وابستگی باشد. رهایی خود چهره غیرمادی امنیت در مباحث سیاست بین‌الملل محسوب می‌شود.

✽**کارشناس ارشد علوم سیاسی و روابط بین الملل**

«تد کروز» و «جان کرونین»، دو عضو مجلس سنا، به همراه «جودی آرینگتون» و «مارکوین مولین»، دو نماینده مجلس نمایندگان آمریکا، در نامه‌ای به وزرای خارجه و خزانه‌داری درباره نقض تحریم‌های ایران در گرجستان هشدار دادند. آنها درباره ضدیت با حضور شرکت‌های آمریکایی از نقض تحریم‌های ایران و همچنین نفوذ روسیه در گرجستان گله کردند.

این نمایندگان با ارسال نامه به وزرای خارجه و خزانه‌داری آمریکا، از آنچه «وضعیت وخیم» گرجستان از نظر حکمرانی و «فعالیت‌های مالی احتمالا غیرقانونی» در این کشور خواندند، ابراز نگرانی کردند. به گزارش خبرگزاری فارس، این چهار قانون‌گذار کنگره آمریکا همچنین نوشتند: «ما به‌طور خاص و روزافزون درباره پیوندهای گرجستان با رقبای خصم و دشمنان آمریکا نگرانی داریم».

آنها مدعی شدند با وجود کاهش حدود ۵۰درصدی سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در گرجستان در سال گذشته میلادی، موانع مالیاتی و بوروکراتیک برای حضور شرکت‌های غربی در گرجستان افزایش یافته است. تد کروز، سناتور ایالت تگزاس و سه عضو دیگر کنگره آمریکا در این نامه از موانع ایجادشده برای فعالیت شرکت آمریکایی «فرونترا ریسورس» (Frontera Resources) در صنعت نفت و گاز گرجستان گله کردند.

به ادعای آنها، این شرکت که دفتر مرکزی آن در تگزاس است، بیش از ۵۰۰ میلیون دلار در بخش کشف نفت و گاز گرجستان سرمایه‌گذاری کرده است، اما به‌تازگی هدف محدودیت‌ها و مقررات سخت و سختی قرار گرفته و ممکن است دولت گرجستان اموال و سرمایه‌گذاری‌هایش را مصادره کند.اعضای کنگره آمریکا مدعی شدند

دیپلماسی

هشدار قانون‌گذاران آمریکا درباره «نقض تحریم‌های ایران در گرجستان»

آنها مدعی شدند با وجود کاهش حدود ۵۰درصدی سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در گرجستان در سال گذشته میلادی، موانع مالیاتی و بوروکراتیک برای حضور شرکت‌های غربی در گرجستان افزایش یافته است. تد کروز، سناتور ایالت تگزاس و سه عضو دیگر کنگره آمریکا در این نامه از موانع ایجادشده برای فعالیت شرکت آمریکایی «فرونترا ریسورس» (Frontera Resources) در صنعت نفت و گاز گرجستان گله کردند.

به ادعای آنها، این شرکت که دفتر مرکزی آن در تگزاس است، بیش از ۵۰۰ میلیون دلار در بخش کشف نفت و گاز گرجستان سرمایه‌گذاری کرده است، اما به‌تازگی هدف محدودیت‌ها و مقررات سخت و سختی قرار گرفته و ممکن است دولت گرجستان اموال و سرمایه‌گذاری‌هایش را مصادره کند.اعضای کنگره آمریکا مدعی شدند

مقام سابق وزارت دفاع آمریکا تحلیل کرد

معضل کشورهای حاشیه خلیج فارس با سیاست آمریکا در قبال ایران

کرده بود که اگر عربستان سعودی جنگ قیمت نفت اخیرش را روسیه را متوقف نکند، چنین کند».
چند هفته پیش و در همین رابطه، رويترز به نقل از مقامات آمریکایی نوشت: رئیس‌جمهوری آمریکا ولیعهد عربستان سعودی را به خروج نظامیان خود از این کشور در صورت عدم کاهش تولید نفت تهدید کرده است. طبق این گزارش، دونالد ترامپ، در تماسی تلفنی با محمد بن‌سلمان، او را تهدید کرد که اگر این کار را انجام ندهد، نمی‌تواند مانع از تصویب قانون خارج‌کردن سربازان آمریکایی از عربستان شود. طبق گفته منابع مذکور، لحن و تهدید ترامپ به شکلی بوده که بن‌سلمان از مشاورانش خواسته اتاق را ترک کنند تا او به تنهایی با ترامپ صحبت کند.

مشاور وزارت دفاع دولت اوباما ادامه می‌دهد: «شرکای عرب حاشیه خلیج [فارس] نمی‌توانند با چنین نتیجه‌ای کنار بیایند؛ چون ایالات متحده حافظ نهایی آنهاست؛ آن‌هم با وجود دغدغه‌های اخیرشان درباره تعهدش به امنیت آنها. این دغدغه‌ها احتمالا با تصویب اخیر قطع‌نامه اختیارات جنگی در قبال ایران [در کنگره آمریکا] تشدید شده‌اند که مشخصا خواستار شده بود استفاده از نیروی نظامی علیه ایران، جز با اجازه صریح کنگره متوقف شود. این قطع‌نامه گرچه از سوی رئیس‌جمهور ترامپ وتو شد، با حمایت دوحزبی تصویب شده بود و این چیزی است که احتمالا شرکای عرب حاشیه خلیج [فارس] متوجه آن شده‌اند».

صائب توضیح می‌دهد: «آنها نمی‌توانند از پس هزینه به‌چالش‌کشیدن فرآینده دولت فعلی ایالات متحده دربارۀ ایران برپایند؛ چون در این صورت ممکن است این دولت رویکرد اخیرش در تصمیم به خارج‌کردن سیستم‌های دفاع موشکی پاتریوت از عربستان سعودی را تشدید کند و تمام نیروهای آمریکایی و تجهیزاتش در قلمروهای آنان را بیرون بکشد. ایالات متحده همین حالا این تهدید را مطرح

از آن خارج شود و این فضای مانور مستقلی درباره راهبرد مربوط به ایران به دولت‌های عضو شورای همکاری می‌دهد: «آنها به چنین فضایی نیاز دارند؛ چون به نفع آنها نیز هست که در مسیر سیاست فعلی ایالات متحده در قبال ایران همراه بمانند. ادامه‌دادن این مسیر می‌تواند منجر به جنگ شود و آنها چیزهای زیادی برای از دست‌دادن در چنین جنگی خواهند داشت». این مقام سابق به تفاوت توانایی نظامی ایالات متحده و کشورهای عرب حاشیه خلیج‌فارس اشاره می‌کند: «اگر یک منازعه نظامی شکل بگیرد، ایالات متحده می‌تواند از نیروها و تجهیزات خود در منطقه دفاع کند؛ اما دولت‌های عرب حاشیه خلیج [فارس] توانایی کمتری برای چنین کاری دارند. این علی‌رغم توانایی‌های فرایند نظامی‌شان است».
صائب به حمله سال گذشته به تجهیزات نفتی آرامکو به‌عنوان نشانه‌ای از آسیب‌پذیری‌های این کشورها اشاره می‌کند.او درگیری احتمالی نظامی بین این کشورها و ایران را با جنگ ایران و عراق مقایسه می‌کند و می‌نویسد عراق مزیتی داشته که آنها ندارند. او می‌نویسد: برخلاف عراق، آنها «عمق راهبردی و سیستم دفاعی منسجمی ندارند و این یعنی نمی‌توانند متحمل حملات موشک سنگین از سوی ایران شوند. اگر به آنها حمله شود، اقتصادشان که به صادرات نفت وابسته است، احتمالا ضربه سنگینی خواهد خورد». از نگاه این کارشناس خاورمیانه، کشورهای حاشیه خلیج‌فارس دغدغه تغییر دولت در آمریکا را نیز دارند: «آنها هرچه بیشتر در این کارزار «فشار حداکثری» سهم می‌شوند، مسیرشان در صورت

در سال ۲۰۱۹ یک شرکت دیگر آمریکایی به نام «کانتی گروپ» با همین محدودیت‌ها مواجه و از کنسرسیوم ایجاد تأسیسات در پروژه «آناکلیا» کنار زده شد.طبق ادعای قانون‌گذاران کنگره، با بیرون‌کردن «فعالیت قانونی و مشروع» شرکت‌های آمریکایی از گرجستان، فعالیت‌های اقتصادی و مالی غیرقانونی در این کشور انجام شده است.چهار عضو مجلس سنا و نمایندگان آمریکا همچنین مدعی شدند بازرگانان گرجستانی و سیستم مالی این کشور از سال ۲۰۱۳ به دلیل تلاش برای دوزدن تحریم‌های آمریکا علیه ایران بدنام بوده‌اند و برای ایرانی‌ها، گرجستان «هدفی ایدئال» برای دوزدن تحریم‌های آمریکا بوده است. آنها از «مایک پمپئو» «استیون منوچین»، وزرای خارجه و خزانه‌داری آمریکا خواستند به آنها درباره تلاش‌های دولت گرجستان در تقابل با حضور شرکت‌های آمریکایی گزارشی ارائه دهند.

پیروزی یک دموکرات در نوامبر [پاییز امسال، انتخابات ریاست‌جمهوری] سخت‌تر می‌شود. این فرایند آشتی با دولت جدید بالقوه تا همین‌جا هم سخت خواهد بود، با توجه به همه صدماتی که محمد بن‌سلمان، ولیعهد سعودی، به شراکت ایالات متحده با کشورهای حاشیه خلیج [فارس] زده است؛ با جنگ جنجالی در یمن و کشتن جمال خاشقجی، شهروند سعودی و ستون‌نویس واشنگتن‌پست، بنابراین دولت‌های عرب حاشیه خلیج [فارس] باید بین بقا با دولت فعلی، برقراری پل ارتباطی با دولت جدیدی بالقوه و دوری از جنگ، تعادل برقرار کنند. در نهایت عقاقلانه‌ترین شرط‌بندی آنها این است که صرف‌نظر از اینکه در ژانویه [پس از انتخابات] چه کسی در اتاق بیضی است، واشنگتن را قانع کنند یک پروژه دیپلماتیک جمعی با ایران را دنبال و درعین‌حال فشار بر فعالیت‌های شبه‌نظامی و مخربش را نیز در منطقه حفظ کند».
صائب فقدان دیپلماسی را حفره رویکرد آمریکا در دوران ترامپ، و در قبال ایران می‌داند و اشاره می‌کند در زمان تصویب امضای برجام نیز ایالات متحده تقریبا هیچ نظری از این کشورها نگرفت و تمام تصمیم‌هایش را در واشنگتن اتخاذ کرد. او می‌گوید لازم نیست راهبرد جدید یک حرکت جمعی مشترک باشد؛ اما باید حداقل همکاری مؤثر آمریکا با این کشورها را شامل باشد؛ چون آنچه واشنگتن از ایران می‌خواهد و آنچه کشورهای عرب ممکن است بپذیرند، لزوما یکسان نخواهد بود.

این مقام سابق دولت آمریکا اضافه می‌کند در صورت ناکامی این دولت‌ها در رسیدن به مفاهمه و شکل‌دهی به رویکرد دیپلماتیک مشترک با واشنگتن، گزینه‌های محدودی خواهند داشت: «شاید بتوانند بیشتر به صورت متحدان اروپایی متمایل شوند، در درجه اول، بریتانیا کبیر و فرانسه که مواضعشان بیشتر با این کشورها هماهنگ است و نیز بتوانند روی اتحاد بین خودشان متمرکز شوند. [این گزینه [اما] ممکن است دستاورد چندانی برایشان نداشته باشد، از آنجا که نسبت به ایران، دست خالی‌تری برای چانه‌زنی دارند». او مطلب خود را با این نکته پایان می‌برد که شاید پیشگیری از جنگ و ثبات در منطقه برای ایران نیز بیش از هر چیز دیگر اولویت است و با توجه به بحران اقتصادی که با شیوع کرونا تشدید شده، شاید در نهایت این مشکلات و آسیب‌پذیری‌های مشترک بین دو طرف که تا حدی حاصل کارزار فشار حداکثری آمریکاست، باعث شکل‌گیری گفت‌وگو و همکاری بین ایران و کشورهای عرب حاشیه خلیج‌فارس شود.

شمارهٔ ۶۶ اندیشهٔ پویا منتشر شد

شمارهٔ ویژه به بهانهٔ کرونای عالمگیر

انقلاب ویروس

• از وبا تا کرونا، تجدد در ایران •

توده‌ای گریزی یا توده‌ای ستیزی

نامه‌نگاری‌های شاهرخ مسکوب و بابک امیر خسروی

روزی روزگاری کرونا

زندگی در عصر «فاصله‌گذاری فیزیکی»

داستان‌هایی از: رضا جولایی علی خدایی، سروش صحت، زهرا عابدی شمیم مستقیم‌ی، مجید قیصر ی و...

محمدعلی فروغی و تجددپاستوریزه

گزارشی به مناسبت ۱۰۰ سالگی تأسیس انستیتو پاستور در ایران

مصایب وموانع قرنطینه در حکمرانی قاجاری، مطالبات انتقادی روشنفکران و پیدایش انقلاب مشروطه

آثاری از: جلال توکلیان، محمد توکلی طرقي، ابراهيم سلطانی، محمدفاضلی، احمد ز يد آبادی، رامین جهانپنگلو، مژده دقیقی محمد طیبییان، عباس کاظمی، حورا یآوری، قربان بهزدیان نژاد، کاوه بیات، محمدجواد کاشی، مینو محرز و...

کوتاه از دیپلماسی

دیدار با مقامات عراقی

● **ایسنا**: وابسته نظامی سفارت جمهوری اسلامی ایران در عراق با وزیر دفاع این کشور دیدار و گفت‌وگو کرد.به گزارش شبکه العالم، سردار مصطفی مرادیان، وابسته نظامی سفارت جمهوری اسلامی ایران در بغداد، با جمعه‌عنا، وزیر دفاع جدید عراق، دیدار و بر آمادگی ایران برای گسترش روابط با بغداد، به‌خصوص در زمینه نظامی و دفاعی تأکید کرد. جمعه‌عناد در این دیدار از حمایت‌های جمهوری اسلامی ایران از عراق در جنگ با داعش تقدیر و تشکر کرد.دو طرف در این دیدار در رابطه با تحرکات اخیر گروهک تروریستی داعش و لزوم همکاری نیروهای مسلح دو کشور تأکید کردند.همچنین در دیدار سفیر ایران با وزیر جدید برق عراق راه‌های گسترش همکاری‌های دو کشور در زمینه برق و انرژی مورد بررسی قرار گرفت. ایرج مسجدی، سفیر ایران در بغداد، با «ماجد حتوتوش»، وزیر جدید برق عراق دیدار کرد.در این دیدار سفیر جمهوری اسلامی ایران ضمن تبریک به وزیر عراقی، پیام تبریک اردکانیان به وزیر برق عراق را تسلیم وی کرد و ابراز امیدواری کرد در زمان مسئولیت حتوتوش، روابط قمیمیان وزارت نیروی جمهوری اسلامی ایران و وزارت برق عراق بیش از پیش گسترش یابد. در این دیدار دو طرف راه‌های گسترش همکاری‌های دو کشور در زمینه انرژی را مورد بررسی قرار دادند.

بفرمایید نمایشگاه واردات شانگهای

● **فارس**: سفیر ایران با بیان اینکه چین به بزرگ‌ترین مقصد صادراتی ایران تبدیل شده، سومین نمایشگاه واردات شانگهای را فرصتی بی‌نظیر برای کشورمان به منظور حضور در بازار چین در شرایط رکود کرونایی عنوان کرد.محمد کشاورز زاده، اضافه کرد: سالانه بیش از ۳۰ هزار شرکت از سراسر دنیا در این نمایشگاه شرکت می‌کنند و در دو دوره گذشته بیش از ۱۲۰ میلیارد دلار قرارداد تجاری در آن امضا شده است. کشاورز زاده عنوان کرد: این رویداد درجه‌ای برای ورود به بازار بزرگ چین است که باید با برنامه‌ریزی و جدیت در آن حضور یافت.گمرک در گزارشی اعلام کرد که در سال ۱۳۹۸ در بین شرکای آسیایی، چین با ۹ میلیارد و ۴۶ میلیون و ۴۹ هزار و ۵۷۳ دلار اولین مقصد صادراتی کالاهای تجاری ایران بوده است.عراق با هشت میلیارد و ۹۹۱ میلیون و ۵۸۵ هزار و ۹۱۰ دلار و امارات عربی متحده با چهار میلیارد و ۵۰۱ میلیون و ۴۴۹ هزار و ۸۴۱ دلار مقاصد بعدی صادرات این کالاها هستند.

استقبال ایران از امضای توافق بین اشرف غنی و عبدالله عبدالله

● **ایسنا**: سخنگوی وزارت خارجه آمادگی جمهوری اسلامی ایران را برای کمک به روند گفت‌وگوهای سیاسی بین‌افغانی و ادامه روند همسویی گروه‌های افغانستان به شمول طالبان اعلام کرد.سیدعباس موسوی، سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان، با استقبال و ابراز خرسندی از امضای توافق بین آقایان دکتر اشرف غنی، رئیس‌جمهور افغانستان و دکتر عبدالله عبدالله، رئیس شورای‌عالی مصالحه ملی، آمادگی جمهوری اسلامی ایران را برای کمک به روند گفت‌وگوهای سیاسی بین‌افغانی و ادامه روند همسویی گروه‌های افغانستان به شمول طالبان اعلام کرد.